

Migratieonderzoek wild zwijn Meinweg

(voorlopige resultaten)

Ecotop Meinweg 24 september 2016

René Janssen, Gerard Müskens

Foto: Johan Maessen

Onderzoek naar trekgedrag en terreingebruik

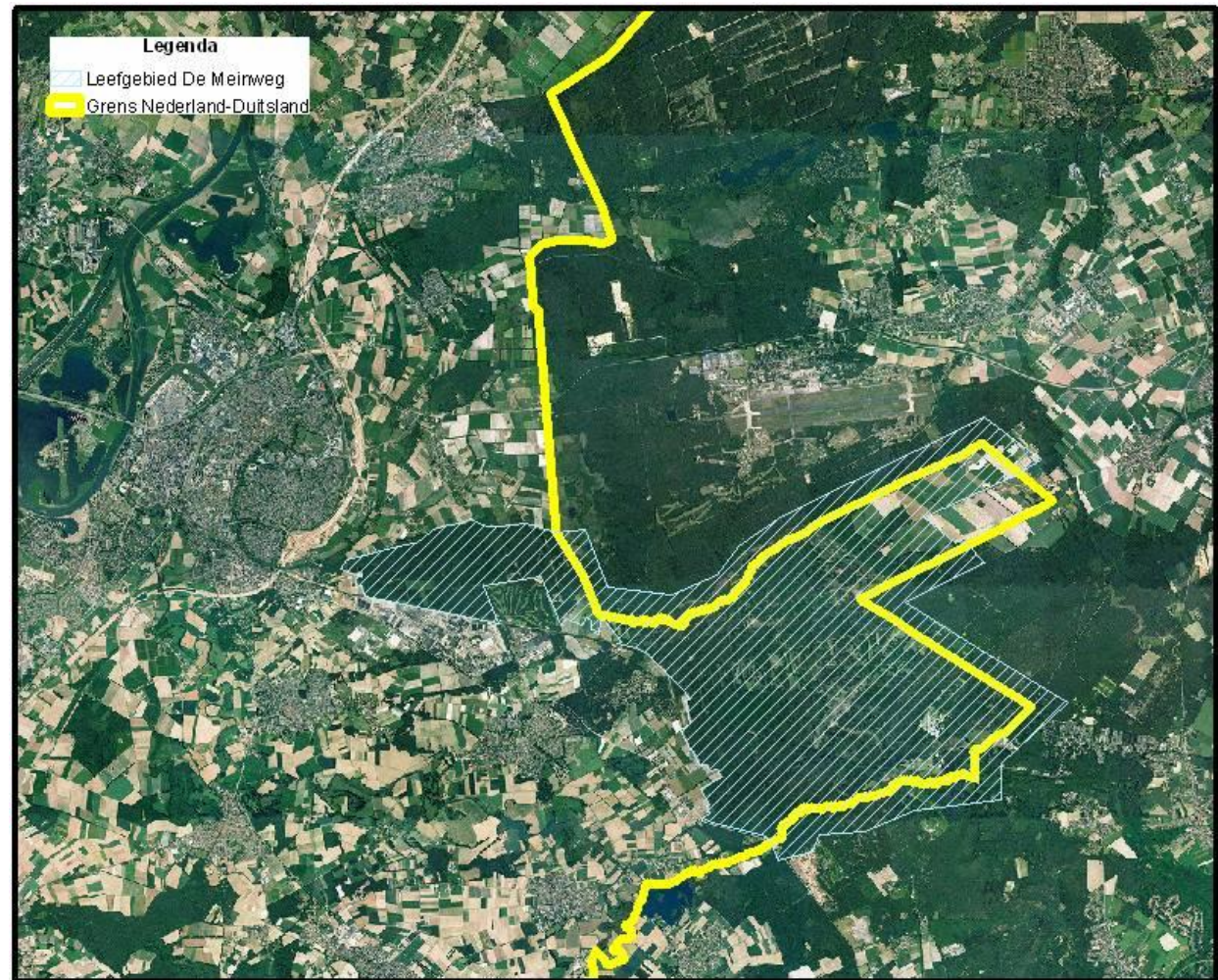
- **Pilot 2011 – 2013**
- **Verlenging 2014 - 2016 (-2017)**

Onderzoeksvragen

- Hoe ver zwerven zwijnen vanuit de Meinweg?
- Hoe wordt het leefgebied gebruikt?
- Hoeveel uitwisseling is er tussen Duitsland & Nederland?
- Komen zwijnen uit leefgebied Meinweg ook in het buiten-leefgebied met name in maïspancelen?
- Hoe verhouden afschotcijfers en vangstcijfers van gemerkte zwijnen zich tot elkaar?
- Kan op basis van gemerkte zwijnen een aantalsschatting worden gemaakt?

Leefgebied en buiten-leefgebied (nulstand)

Dierexperiment DEC-protocol

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Ir. R.G. Bure
FB Veiligheid en Milieu
Alkermalsbos 12
6708 WE Wageningen

Amsterdam, 2 maart 2011

Vergaderdatum: 24 februari 2011

Bestand ALT1101instemming

Betreft ALT 11.01 instemming

Vergoedingsoordeel:	WVE-Altterra (Dr. R.G. Bure)			
Titel onderzoeksplan:	Het zenderen van wilde zwijnen om hun ruimtelijk habitat gebruik te onderzoeken			
Betreft:	Nieuw onderzoeksplan			
Ingediend door:	N. van den Brink		nico.vandenbrink@wur.nl	
Afschrift aan:	onderzoeker, proefleiderskandidaten, leden van de commissie			
Adviestraject	Datum	Wie	Actie	Resultaat
	27-01-2011	Vergadering	Bespreking OZF	Voorw. pos. advies
	24-02-2011	Vergadering	Reactie onderzoeker	Instemming

De commissie heeft in haar vergadering van 24 februari 2011 kennisgenomen van de reactie van de indiener op de vraag van de DEC naar aanleiding van de bespreking van dit onderzoeksplan in de vergadering van 21 januari 2011. De commissie acht de reactie adequaat.

Het positieve advies is daarmee van kracht met ingang van 24 februari 2011 voor de periode tot 1 januari 2014 (conform aanvraag) onder de volgende opmerking.

Opmerking:

1. De onderzoeker wordt verzocht t.z.t. een foto naar de commissie te sturen waarop te zien is waar de transmitter precies is aangebracht in het oor van de wilde zwijnen.

Namens de commissie,

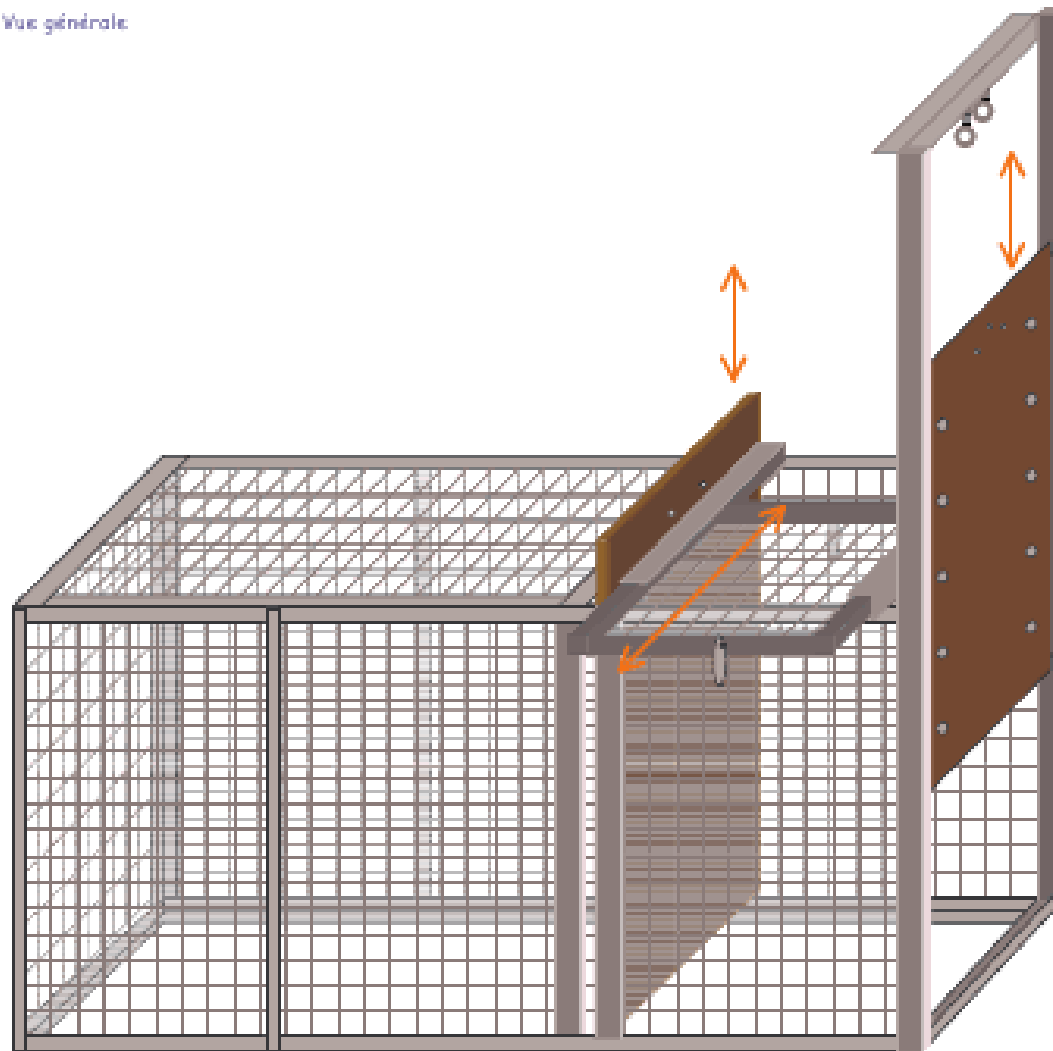
Dr. Chr.W. Pool,
Secretaris DEC

Vertrouwelijke informatie
Gebruik door derden of
openbaarmaking is derhalve niet toegestaan.

Het TrippenLab
Postadres: Dierexperimentencommissie KNAW
Hofbergdreef 47, 1105 BA Amsterdam
Telefoon 020 566 5504 - Fax 020 566 6121
decsecr@bureau.knaw.nl

Methode

Plan 1 - Vue générale.

geschikte vangplaats, lokmiddel en val-alarm

oormerken, oorzenders en halsbandzenders

2013 – 9 biggen gevangen in een vangst

2016 - vangst van zeug met 4 biggen

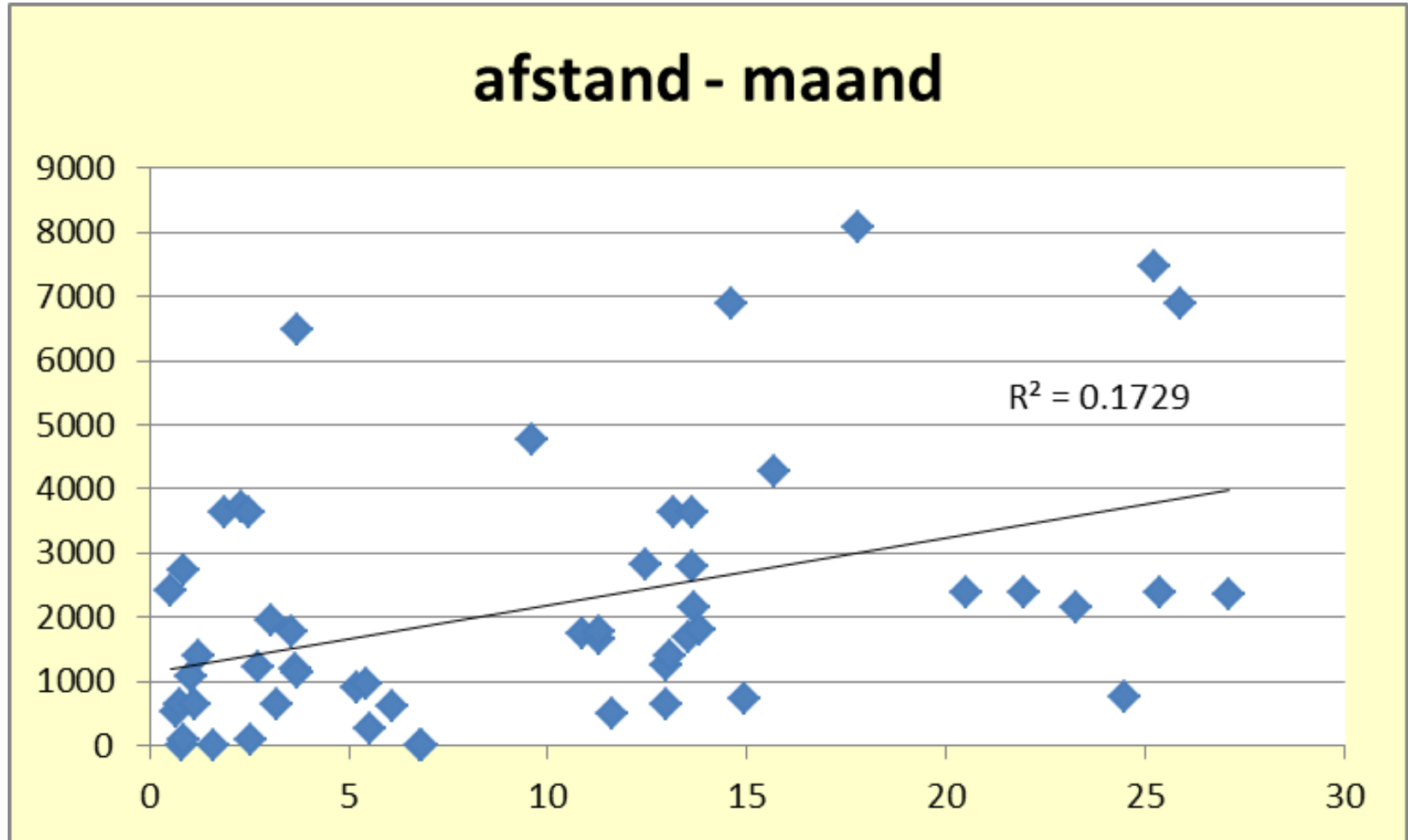
vangst - afschot

	Jaar						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
gevangen-nieuw	21	11	38	36	34	62	202
terugvangst aantal x	3	3	11	12	10	71	
terugvangst aantal individu	3	3	7	8	7	25	53
afschot-gemerkt	1	13	5	14	7	13	53
afschot- totaal Meinweg	72	79		93	53		

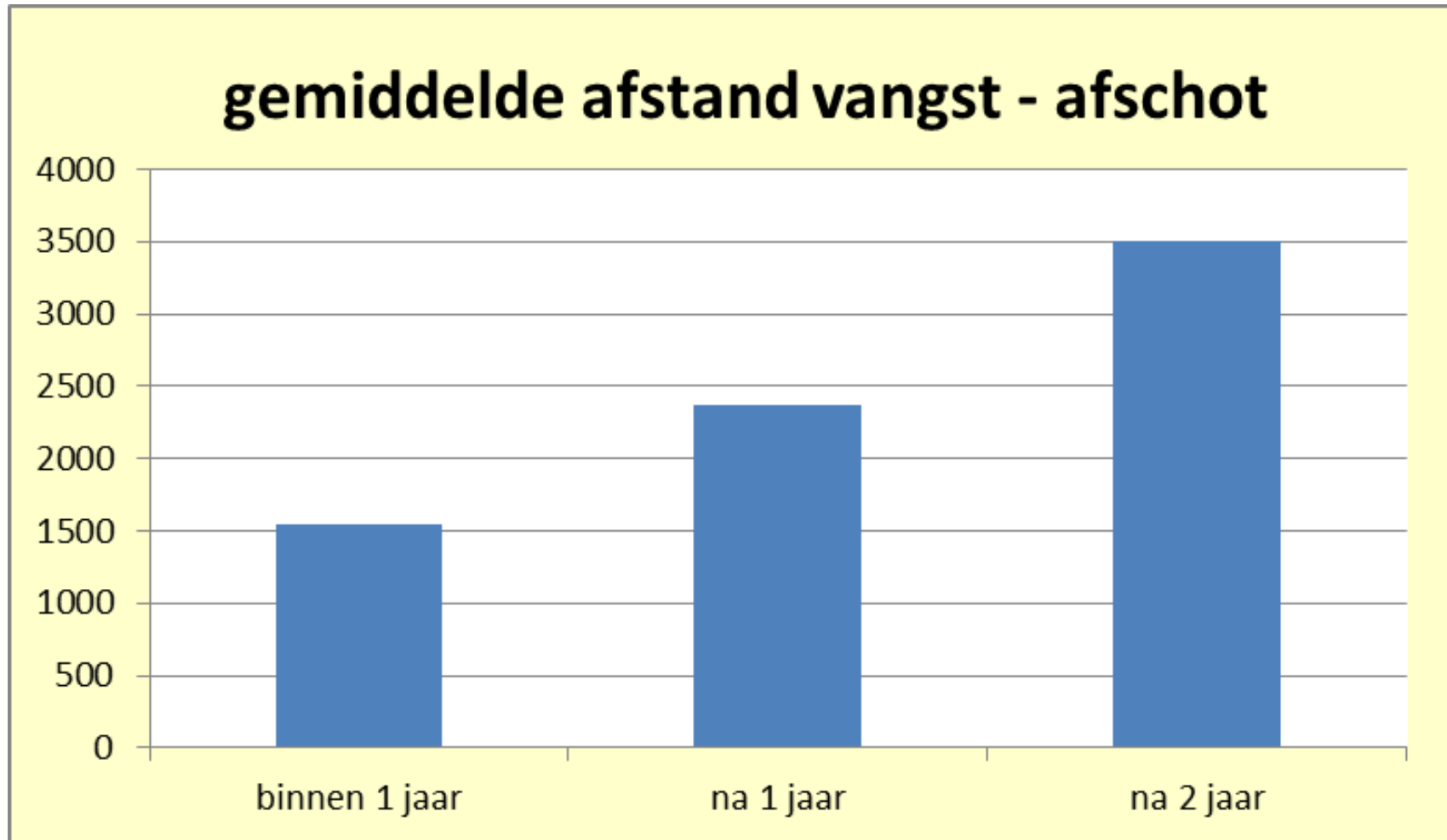
vangst - afschot

	Jaar						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
gevangen-nieuw	21	11	38	36	34	62	202
terugvangst aantal x	3	3	11	12	10	71	
terugvangst aantal individu	3	3	7	8	7	25	53
afschot-gemerkt	1	13	5	14	7	13	53
afschot- totaal Meinweg	72	79		93	53		

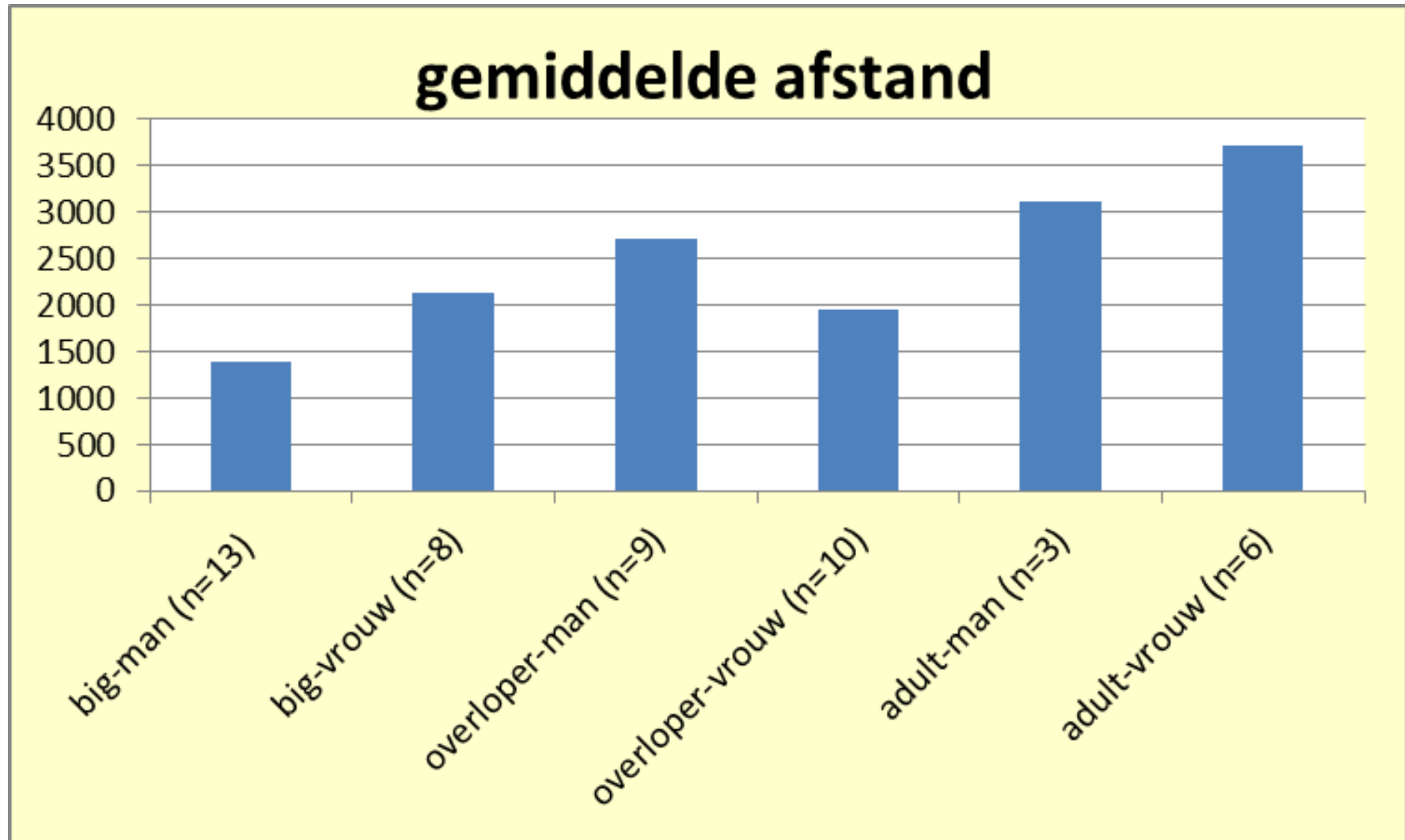
verhouding afstand - tijd

Vangst biggen - afschot

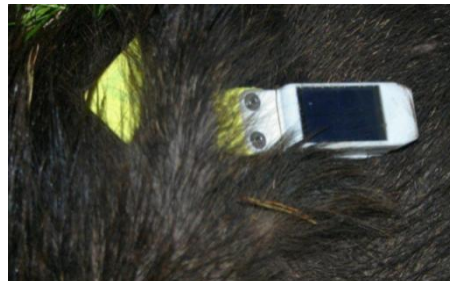
Afstand vang- afschotplek biggen per geslacht

Terreingebruik

VHF peilzenders

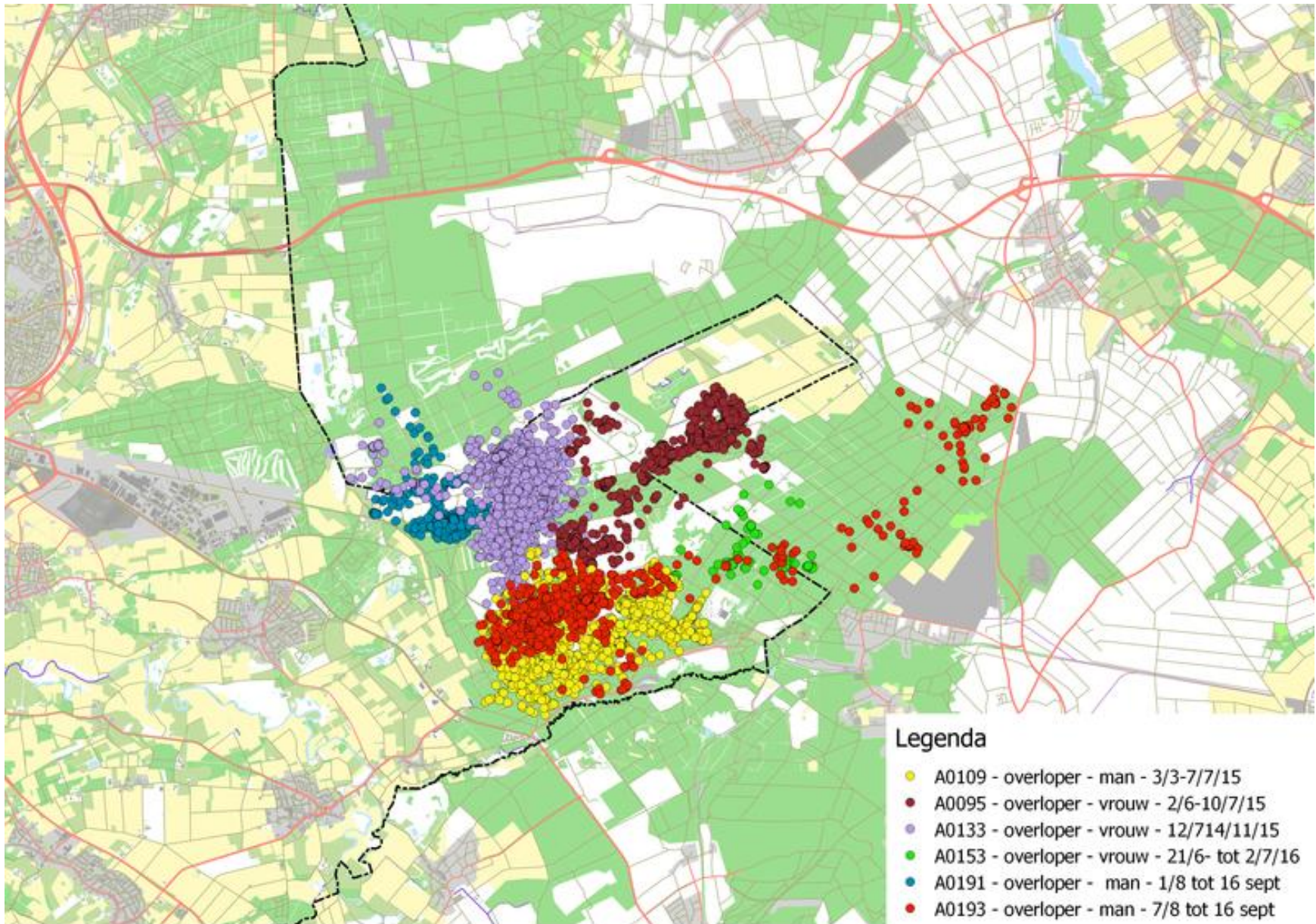
- Tijdrovend en moeizaam door “moeilijk” landschap
- Vaak dieren overdag dezelfde locatie
- Tot nu toe één gezenderde overloper dood gevonden
- Antennes afgebeten

Terreingebruik

- **Kleine GPS-zenders in oor**
  - **Gemakkelijk aan te brengen**
  - **Mogelijk bij dieren vanaf 10 kg**
  - **Zeer slechte werking onderin bos-vegetatie**
- **Halsbanden**
  - **Alleen mogelijk bij grotere zwijnen vanaf 20 kg**
  - **Moeilijker te vangen en te hanteren**
  - **Goede GPS-werking**
  - **Soms problemen met doorsturen GSM netwerk**
  - **Vallen na maximaal 4 maanden af**
  - **Gewicht 500 gram**
  - **Elke 15 minuten een peilpunt**

voorlopige conclusies

- **Verhouding vangsten - afschot?**
  - **een kwart van de gemerkte biggen wordt geschoten**
  - **een kwart van de gemerkte biggen wordt teruggevangen**
  - **grote verschillen jaarlijks in afschot gemerkte zwijnen**
  - **afschot gemerkte biggen is bijna de helft in hetzelfde jaar, ruim de helft in de daarop volgende 2 jaren**

voorlopige conclusies

- **Hoever verplaatsen zwijnen Meinweg zich:**
  - **gemerkte mannelijke biggen verplaatsen zich gemiddeld elk jaar beetje verder, vrouwelijke biggen lijken pas na twee jaar verder te gaan zwerven tot gemiddeld 3,5 km**
  - **sommige biggen verplaatsen zich ook in eerste jaar al meer dan 2,5 km**
  - **vrijwel alle gemerkte en gezenderde zwijnen verplaatsen zich binnen de Meinweg**

voorlopige conclusies

- **Blijven dieren in het leefgebied?**
  - zwijnen lijken jaarrond in (deel) Meinweg te blijven
  - één gemerkt dier juist ten westen van raster geschoten
- **Hoever trekken wilde zwijnen?**
  - uitwisseling tussen Meinweg en Duitsland tot 8 km vastgesteld en tot Blankwater (NL) tot 6 km
- **Hoe belangrijk zijn maïspancelen voor wilde zwijnen?**
  - tot heden twee gemerkte dieren geschoten in maïspancelen in Duitsland

samenvatting

- De zwijnen op de Meinweg lijken jaarrond binnen het gebied te kunnen overleven (of ze kunnen er niet uit)
- In het Duitse deel van Meinweg worden weinig gemerkte zwijnen geschoten
- De natuurlijke sterfte van biggen (>5 kg) lijkt laag
- Een analyse op basis oormerken kan meer informatie geven over jaarlijkse overleving

Dankwoord

Projectteam

Cor Kouters, Peter Heuts, Alfred Melissen, Johan Maessen, René Janssen & Gerard Muskens

Contact Duitse jagers

Alfred Melissen – FBE, Jagers WBE Roerstreek

Terreintoestemming

Staatsbosbeheer en gemeente Roerdalen

Hulp vangen

Jan Timmermans, Rob Voesten, Bernd-Jan Bulsink, Arnold Bakker, Paul Voskamp en vele anderen.

Hulp bij peilen

Eddy Cornelis, Paul Voskamp en Bernd-Jan Bulsink

Hulp bij terugmelding na afschot

Alle Meinweg- jagers alsmede Duitse jagers die de geschoten zwijnen van het oormerk hebben gemeld.

Tips en Tricks

Céline Prevot, Alain Licoppe, Yves Pieper, Olivier Keuling, Thomas Scheppers & Jim Casear.